

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«ХУДОЖНЬО-ПРОМИСЛОВА ОСВІТА ПРИКАРПАТТЯ»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Середня освіта «Образотворче мистецтво»

Спеціальність 014 «Середня освіта»

Спеціалізація: 014.12 «Образотворче мистецтво»

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 5

від «15» січня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Художньо-промислова освіта Прикарпаття
Викладач	Гнатюк Михайло Васильович
Контактний телефон	097 90 600 73
Е-mail викладача	mychailo.hnatyuk@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн/онлайн
Обсяг освітнього компонента	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/4664
Консультації	Середа, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Предметом вивчення освітнього компонента «Художньо-промислова освіта Прикарпаття» є історія розвитку художньо-промислових шкіл, спілок та товариств, їх вплив на художню освіту краю загалом. Набутий практичний і методичний досвід має важливе значення для сучасної мистецької освіти, професійного становлення майбутніх педагогів-художників, які в процесі навчання розвивають та удосконалюють майстерність у різних сферах навчальної діяльності.</p>	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
<p>Метою курсу є вивчення методичних аспектів фахових шкіл та академій, аналіз змісту, форм та методів відомих навчальних закладів, використання програм, підручників з художнього ремесла, творчості відомих художників-педагогів.</p> <p>Основними завданнями вивчення курсу є висвітлення форм і методів викладання, обґрунтування умов розвитку художньо-промислової освіти краю, її вплив на середні школи, роль видатних педагогів у цьому процесі. Теоретичний матеріал стане у пригоді при написанні кваліфікаційних дипломних робіт; розширить межі творчих зацікавлень та вподобань; сприятиме розумінню історії становлення та методики навчання у провідних закладах художньо-промислової освіти краю.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Інтегральна компетентність:	
<p>ІК1. Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.</p>	
Загальні компетентності (ЗК)	
<p>ЗК2. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.</p> <p>ЗК4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК6. Здатність розробляти та презентувати освітні проєкти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети.</p> <p>ЗК7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження на засадах академічної доброчесності, прогнозувати та презентувати їх результати.</p>	
Фахові компетентності спільні для всіх предметних спеціальностей (ФК)	
<p>ФК1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.</p> <p>ФК2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.</p> <p>ФК5. Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учнів до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку.</p> <p>ФК6. Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу.</p> <p>ФК7. Здатність забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.</p>	

Компетентності для предметної спеціальності 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво) (ПК)

ПК1. Здатність усвідомлювати проблеми становлення й розвитку класичного і сучасного образотворчого мистецтва та педагогічної теорії і практики його навчання.

ПК2. Здатність аналізувати, критично осмислювати, знаходити й розв'язувати протиріччя в художньо-творчих процесах та мистецько-освітніх явищах.

ПК3. Здатність до теоретичних та експериментальних наукових пошуків у галузі образотворчого мистецтва та художньої педагогіки.

ПК4. Здатність глибоко розуміти сутність понять естетичного, образотворчого, психолого-мистецького та художньо-педагогічного тезаурусів.

ПК5. Здатність поповнювати фаховий запас спеціальних мистецтвознавчих та психолого-педагогічних знань.

ПК8. Здатність толерантно взаємодіяти в системі мистецько-освітньої комунікації, в тому числі на засадах інклюзії.

Програмні результати навчання (РН) спільні для всіх предметних спеціальностей

РН2. Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо.

РН3. Називає і описує основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість.

РН9. Демонструє уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.

РН11. Демонструє уміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу.

РН12. Знає та дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

РН13. Демонструє здатність діяти автономно і в команді.

РН14. Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів.

Програмні результати навчання для предметної спеціальності. 014.12. Середня освіта (Образотворче мистецтво)(ПРН)

ПРН1. Усвідомлює значущість національної та світової спадщини образотворчого мистецтва для навчання, виховання й розвитку особистості.

ПРН2. Орієнтується на художньо-естетичні цінності різних видів і жанрів класичного і сучасного образотворчого мистецтва.

ПРН3. Аналізує й узагальнює історичні віхи становлення й розвитку образотворчого мистецтва в його видовому, жанровому та стилістичному розмаїтті.

ПРН4. Знає і використовує термінологію образотворчого мистецтва в академічно-творчій, науково-дослідній та художньо-педагогічній діяльності.

ПРН5. Забезпечує наступність образотворчих і художньо-педагогічних традицій та інновацій.

ПРН8. Визначає актуальні мистецтвознавчі і художньо-педагогічні проблеми та використовує відповідні наукові методи їх розв'язання.

ПРН9. Знаходить, систематизує, аналізує й опрацьовує наявну навчальну і наукову інформацію з образотворчого мистецтва й споріднених галузей знань та створює наукові тексти мистецтвознавчого, художньо-дидактичного і мистецько-освітнього змісту державною й іноземною мовами.

ПРН11. Використовує сучасні інформаційно-комунікаційні, комп'ютерно-графічні, мереживні і мультимедійні технології та технічні засоби навчання.

ПРН12. Забезпечує толерантну комунікативну взаємодію між учасниками художньо-педагогічного процесу, творчий характер навчання образотворчого мистецтва та високий рівень засвоєння знань, умінь і навичок.

ПРН14. Популяризує й збагачує скарбницю національної художньої культури та прогресивні методики і технології навчання образотворчого мистецтва.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
Практична робота	10
Самостійна робота	60

Ознаки освітнього компонента			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
2	014 «Середня освіта»	3	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	практ. зан-тя	сам. роб.
Модуль I			
Змістовий модуль I. Становлення та історичний аналіз функціонування художньо-промислової освіти			
Тема 1. Художньо-промислова освіта як сукупність теоретичних і практичних надбань: необхідність і передумови становлення	2		6
Тема 2. Мистецько-освітній рух у західноєвропейських країнах та Україні в сер. XIX – поч. XX століття	2	2	6
Тема 3. Регіональні осередки художнього ремесла та створення музеїв їх роль у заснуванні художньо-промислових шкіл	2	2	6
Тема 4. Художньо-промислова освіта Львова в I половині XX ст.	2		6
Тема 5. Школи деревного промислу та їх випускники	2	2	6
Тема 6. Косівський мистецький освітній осередок художнього ремесла	2		6
Тема 7. Мистецька освіта на Буковині (Вижницький коледж) та Закарпатті (Ужгородський фаховий коледж)	2		6
Тема 8. Школи гончарства, ковальства, ткацькі і та їх роль у розвитку художнього ремесла і будівництва	2	2	6
Тема 9. Осередки художньо-промислової освіти у роки II Світової війни в Україні та поза Батьківщиною	2		6
Тема 10. Художньо-промислові школи як чинник навчання і виховання молоді у II половині XX ст. (створення художньо-промислових і професійно-технічних училищ)	2	2	6
Разом	20	10	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

<p>Загальна система оцінювання освітнього компонента</p>	<p>Вид контролю – залік. Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 30 балів, Контрольна робота – 25 балів; Тестові завдання – 20 балів Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 25.</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th colspan="4" style="text-align: center;">Шкали оцінювання</th> </tr> <tr> <th style="text-align: center;">Університетська</th> <th colspan="2" style="text-align: center;">Національна</th> <th style="text-align: center;">Шкала ECTS</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">90 – 100</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td style="text-align: center;">Відмінно</td> <td style="text-align: center;">A</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">80 – 89</td> <td rowspan="2" style="text-align: center;">4</td> <td rowspan="2" style="text-align: center;">Добре</td> <td style="text-align: center;">B</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">70 – 79</td> <td style="text-align: center;">C</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">60 – 69</td> <td rowspan="2" style="text-align: center;">3</td> <td rowspan="2" style="text-align: center;">Задовільно</td> <td style="text-align: center;">D</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">50 – 59</td> <td style="text-align: center;">E</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">26 – 49</td> <td style="text-align: center;">2</td> <td style="text-align: center;">Незадовільно (з можливістю повторного складання)</td> <td style="text-align: center;">FX</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1 – 25</td> <td style="text-align: center;">0</td> <td style="text-align: center;">Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)</td> <td style="text-align: center;">F</td> </tr> </tbody> </table>	Шкали оцінювання				Університетська	Національна		Шкала ECTS	90 – 100	5	Відмінно	A	80 – 89	4	Добре	B	70 – 79	C	60 – 69	3	Задовільно	D	50 – 59	E	26 – 49	2	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX	1 – 25	0	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F
Шкали оцінювання																																	
Університетська	Національна		Шкала ECTS																														
90 – 100	5	Відмінно	A																														
80 – 89	4	Добре	B																														
70 – 79			C																														
60 – 69	3	Задовільно	D																														
50 – 59			E																														
26 – 49	2	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX																														
1 – 25	0	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F																														
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Контрольна робота – 25 балів Тестові завдання – 20 балів Самостійна робота – 25. Оцінювання письмових робіт проводиться згідно шкали оцінювання: А (відмінно) - виконання завдання згідно тематики та поставлених вимог з дотриманням ґрунтовного аналізу досліджуваної проблематики та виявленням авторських умовиводів, гіпотез, припущень тощо - 5 (відмінно) - 90-100 балів; В (дуже добре) – виконання завдання вище середнього рівня із незначними помилками - 4 (дуже добре) - 80-89 балів; С (добре) – виконання завдання із значною кількістю помилок але з достатнім рівнем якості роботи в цілому - 4 (добре) - 65-79; D (задовільно) – виконане завдання частково відповідає поставленим вимогам та немає авторського рішення - 3 (задовільно) – 55-64; E (достатньо) – виконане завдання умовне, не опрацьовані головні вимоги, є реплікою чужих робіт - 3 (достатньо) - 50-54; FX (незадовільно) – не виконано основні вимоги до роботи, потребує доопрацювання на всіх етапах - 2 (незадовільно) - 35-49; F (неприйнятно) – завдання на початковому етапі, найнижча якість виконання - 2 (неприйнятно) - 1-34.</p>																																
<p>Практичні заняття</p>	<p>Максимальна оцінка – 30 балів</p>																																
<p>Допуск до підсумков. контролю</p>	<p>Виконання 50 % завдань</p>																																
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Форма контролю – залік;</p>																																

7. Політика навчальної дисципліни

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>
2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом №309 від 19 травня 2023 р.).
3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора №447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора №417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом №309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.
4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна:

1. Гнатюк М. В. До історії розвитку школи яворівського деревообробництва. *Писанка*. Верховина, 1997. №1. С. 28-31.
2. Гнатюк М. В. Художнє дерево в інтер'єрі народного житла: монографія. Івано-Франківськ: Плай, 2000. 146 с.
3. Гнатюк М. В. Народне мистецтво і дизайн на виставках у Галичині. *Вісник Прикарпат. ун.-ту. Мистецтвознавство. Вип. III*. Івано-Франківськ: «Плай», 2001. С.65-69.
4. Гнатюк М. В. Народне мистецтво Покуття і Гуцульщини у світлинах Юліана Дороша. *Галичина: Всеукр. наук. і культ.-просвіт. краєзнавчий часопис*. Івано-Франківськ, 2003. №9. С.159-164.
5. Гнатюк М.В. Декоративне малярство села Петриківки як джерело художнього виховання учнів. *Мистецтво в сучасній школі: проблеми пошуків / Матеріали науково-методичної конференції «Актуальні проблеми мистецької освіти: історія і сучасність»* (м. Івано-Франківськ, березень 2008) / За заг. ред. доц. М. В. Вовка. Івано-Франківськ: Вид.-дизайн. відділ ЦІТ ПНУ, 2008. Вип II. С. 17-27.
6. Гнатюк М. В. Яворівська іграшка і скриня: історія розвитку та художні особливості. *Вісник Прикарпатського університету. Педагогіка*. Вип. XXVIII-XXIX. Івано-Франківськ: Вид.-дизайн. від ЦІТ ПНУ, 2009. С.21-27.
7. Гнатюк М. В., Грепиняк М. І. Народне мистецтво Гуцульщини і Покуття (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.): Майстри, школи, музеї. Івано-Франківськ: Вид.-дизайн. відділ ЦІТ ПНУ, 2010. 325 с.
8. Гнатюк М. В. Актуальні проблеми мистецької освіти у навчальних закладах України. *Мат. Всеукр. наук.-практ. конференції «Художня творчість Григорія Крука в контексті*

світового мистецтва» (м. Івано-Франківськ, жовтень 2011р.) / За заг. ред. П. Кузенка. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2011. С. 206-213.

9. Гнатюк М. В. Фахові школи в професійному зростанні скульптора Григорія Крука. *Вісник ПНУ. Мистецтвознавство*. 2012. Вип. 24-25. С. 136-145.
10. Гнатюк М. В. Народні художні промисли і ремесла Гуцульщини і Покуття: традиції, майстри, школи, їх вплив на розвиток етнодизайну Галичини. *Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство*. Тернопіль, 2018. С.336-344.
11. Гнатюк М. В. Традиції яворівської школи художніх ремесел і актуальні питання мистецької освіти. *Вікова спадщина українського народу: регіональний аспект: Збірник наук. праць* / [упор.: Л. В. Сліпчишин]. Львів: СПОЛОМ, 2019. С.6-18.
12. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво: словник-довідник. Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2003. 216 с.
13. Станкевич М. Є. Художнє дерево в українському мистецтві. 2002.
14. Тимків Б. М., Кавас К. М. Виготовлення художніх виробів з дерева. Кн. I-II. Львів: Світ, 1995, 1996.
15. Шмагало Р. Т. Енциклопедія художнього металу. Том I. Світовий та український художній метал. Класифікація, термінологія, стилістика, експертиза. Львів : Апріорі, 2015. 420 с.
16. Шмагало Р. Т. Художній метал України XX – поч. XIX ст. Енциклопедія художнього металу. Том II. Львів: Апріорі, 2015. 276 с. 668 іл.
17. Виставка майстрів декоративно-ужиткового мистецтва Івано-Франківщини [URL]: <https://www.youtube.com/watch?v=JBFOrZxjQHs/25.01.2020/14:58>
18. Музей гончарства (Колегіум мистецтв у Опішному) [URL]: <https://www.youtube.com/watch?v=x-wD4PaMBD4/25.01.2020 15:07>
19. Косівська кераміка. Як виготовляють вироби за 300-річною технологією? [URL]: <https://www.youtube.com/watch?v=KB1xKuVhEfc/25.01.2020 15:11>

Додаткова:

1. Декоративно-ужиткове мистецтво. Словник у двох томах / Запаско Я. П. (керівник авт. колект.), Голод І. В., Білик В. І., Кравченко Я. О., Лупій С. П., Любченко В. Ф., Мельник І. А., Тарновський О. О., Шмагало Р. Т. Львів: Афіша, 2000. Т. 1. 364 с.; Т. 2. 400 с.
2. Шмагало Р. Т. Косівська мистецька школа у світі першої половини XX ст. *Вісник ЛНАМ*. Львів, 2007. Спец. випуск III, присвячений 125-річчю Косівської мистецької школи. С. 5-21.
3. Шмагало Р. Т. Мистецька освіта в Україні середини XIX – середини XX ст.: структурування, методологія, художні позиції. Львів : Українські технології, 2005. 528 с., 742 іл.

Викладач: Гнатюк Михайло Васильович,
доцент кафедри методики викладання
образотворчого і декоративно-
прикладного мистецтва та дизайну